Výroba knihy SAMODOMO

Váš průvodce výrobou vlastní knihy krok za krokem

Výroba knihy SAMODOMO – Váš průvodce výrobou vlastní knihy krok za krokem

Obsah:

_	
U	VOD

Kdo jsem	4
<u>Proč si vydat knihu?</u>	4
Proč bývají velmi malé náklady velmi drahé	5
<u>Co musím umět, abych využil tento e-book?</u>	5
Bude mě to něco stát?	5
<u>Co tento e-book nabízí</u>	6
<u>Co tento e-book neřeší</u>	6
Očekávatelná kvalita výsledné knihy, vyrobené podle tohoto návodu	6

VYRÁBÍME KNIHU

Co si rozmyslet předem?	7
Další vlastnosti knihy	
Požadavky na kvalitu podkladů	
Text	8
Obrázky	9
Rozlišení obrázků	9

Vkládání obrázků do textového editoru	
Spad	
Příklad výpočtu potřebného rozlišení	
Autorská práva	
SAZBA	
Složení knihy	
Amatérská sazba bloku v OpenOffice	
Náležitosti knihy	
OBÁLKA	
Obálka pro digitální tisk	
Obrázky na obálku	
Canva	
Tipy pro obálku	
TISK	
Příprava k tisku	
Kvalita PDF	

<u>Složení knihy</u>
Amatérská sazba bloku v (
Náležitosti knihy

<u> Obálka pro digitální tisk</u>
<u> Obrázky na obálku</u>
Canva
<u>Fipy pro obálku</u>

Zadání tisku jednoho kusu knihy	
Výběr tiskárny	
Zadání pro kalkulaci	
CO DÁL	
a ještě dál	

"Nejsem spisovatel"	22
Knižní propagace	
<u>Autorská základna</u>	23
<u>Před vydáním</u>	

Pasivní propagace	23
Když je kniha ,venku'	
SLOVNÍČEK	
<u>Slovníček</u>	24
PŘÍLOHA 1	
Návod na grafické zpracování knihy	
Závěr	

Prohlášení

Tento materiál je placeným informačním produktem. Jakékoliv šíření nebo poskytování třetím osobám bez souhlasu autora je zakázáno. Děkuji za pochopení a respektování tohoto sdělení. Stažením tohoto materiálu souhlasíte, že jakékoli použití informací z tohoto materiálu a úspěchy či neúspěchy z toho plynoucí jsou pouze ve vašich rukách a autor za ně nenese žádnou odpovědnost. V tomto materiálu můžete najít informace o produktech a službách třetích osob. Tyto informace jsou pouze doporučením a vyjádřením mého názoru k této problematice.

ŰVOD

Kdo jsem

Již přes deset let pomáhám lidem vydat si vlastní knihu se vším všudy, co k tomu patří.

Začínali jsme jako vy. Má matka – spisovatelka Věra Nosková – měla napsanou skvělou knihu, od velkých nakladatelství se jí však dostalo striktního odmítnutí. Založila si proto nakladatelství vlastní, aby si své knihy mohla vydávat sama.

Postupně se na nás začali obracet i další autoři, a tak jsme jim začali s vydáním jejich knihy pomáhat. Já jsem se ujal technického zpracování a péče o autory. Ta mě nakonec přivedla až ke tvorbě pomůcek a návodů a k tajemstvím knižní a autorské propagace, která odhaluji v eBooku Propagace knih. Když vydáte knihu u nás, dostanete jej zdarma, ke koupi už není.

Proč si vydat knihu?

Důvodů je mnoho a ten první a největší ze všech je, že BYLA NAPSÁNA.

Rukopis v šuplíku je jako fotka, kterou, ač byla vyfocena, nikdo nikdy neviděl. Rukopis není kniha a svůj účel naplní teprve ve chvíli, kdy je vydán a čten.

Pojd'me se podívat, kolik radosti můžete knihou ,napáchat':

- Možná chcete vyjádřit lásku své milé a chcete pro ni konečně vydat básně, které jste jí zamlada psali.
- Byli jste na zajímavé cestě? Vaši blízcí určitě prahnou vědět, jaké to bylo a jak jste se měli.
- Měli jste skvělý sportovní tým, pravidelnou akci nebo skvělou partu, máte spoustu fotografií a dokumentace v archivu a chcete všem dát památku na časy, co se nevrátí?
- Napsali jste pár říkanek či pohádek pro dceru a nechcete, aby si je četla jen na mobilu?
- Možná se chystáte na vydání své knihy ve větším nákladu, ale chcete nejdříve pár jednotlivých kusů, abyste pomocí nich sehnali sponzory a recenzenty?
- Nebo chcete ukázat ve firmě svou aktivitu a přilepšit si u vedení vytvořením firemní příručky?

Proč bývají velmi malé náklady velmi drahé

Za více než 10 let vydávání knih se na mne obrátilo velké množství zájemců o vydání pouhého jednoho kusu nebo velmi malého nákladu, třeba 20 či 50 kusů.

Při takové zakázce je ale cena jednoho kusu knihy, chcete-li ji zadat k výrobě nakladatelství, velice vysoká.

Profesionální sazba dá totiž stejné množství práce a většinou stojí stejně, ať se již nakonec bude tisknout 10 nebo 10.000 kusů. Její cena se tedy s klesajícím počtem vydaných kusů projevuje výrazněji. Může se stát, že při 20 vydaných kusech se tak cena vyšplhá třeba na 700 Kč za jeden výtisk.

Věřte nebo ne, není nic příjemného sdělovat někomu, komu chcete pomoci, že ho pár knih bude stát mnoho tisíc. Proto jsem začal autory učit, jak se obejít i bez nás.

Pokud si dokážete knihu graficky zpracovat sami, můžete velmi výrazně ušetřit – a návod vám dává tento můj eBook. Způsob tisku pak zvolíte podle toho, kolik kusů chcete vytisknout. Řeknu vám, jaké máte možnosti.

Co musím umět, abych využil tento e-book?

Bude mě to něco stát?

Kromě pár hodin práce na počítači to bude pravděpodobně cena tisku a svázání knih. Kolik, to bude záležet na tom, jakou technologii vyberete. Jeden kus knihy se dá vyrobit od necelých pěti stovek, při tisku více kusů (v digitální tiskárně) se cena značně liší podle nákladu. Chcete-li zjistit konkrétní částku, zadejte kalkulaci některé digitální tiskárně.

Co tento e-book nabízí

Návod, jak si knihu graficky zpracovat sám a výrazně ušetřit na grafice pro ty autory, kteří nepožadují naprostou dokonalost knihy.

Co tento e-book neřeší

Vydání kvalitní knihy se všemi náležitostmi a ve vysokém nákladu, distribuci knihy, tvorbu barevné obálky s ilustracemi, komplexní knižní propagaci a vytváření vlastní autorské značky na trhu.

Očekávatelná kvalita výsledné knihy, vyrobené podle tohoto návodu

Pokud použijete místo profesionálního grafického programu k sazbě textový editor, musíte počítat s některými omezeními a chybami. Práce s ním je pomalejší a například vám zbudou čísla stránek (tzv. ,paginy') i na stránkách, kde být nemají. Ale to se dá obejít (str. 28).

Pokud nejste expertem na typografii, v textu po vás zřejmě zbude mnoho typografických chyb – jako chybné mezery kolem interpunkce, špatné uvozovky atd. – a pravděpodobně i pár chyb pravopisných, podle toho, kolik pozornosti věnujete korektuře.

Zajímá-li vás typografie, zde můžete čerpat informace: Typomil, Typo – odborná literatura.

VYRÁBÍME KNIHU

Co si rozmyslet předem?

Hlavně optimální náklad, formát a vazbu. A pár dalších věcí...

Náklad:

Kolik kusů chcete vydat? Kolik lidí obdarovat? Není potenciálních zájemců víc? V tomhle byste měli mít jasno především, jinak zbytečně utratíte peníze a knihami budete podpírat palandu.

Formát:

- Na beletrii asi budete chtít formát standardní, A5 na výšku. Udává se první šířka a pak výška, takže A5 znamená 148 x 210 mm.
- Ale možná ne. Třeba to jsou básně a slušel by jim úzký a vysoký formát, třeba 105 x 180 mm.
- Nebo máte do knihy spoustu fotek na šířku a zvolíte raději formát 235 x 160 mm? \bullet

Udává se formát bloku, takže v případě tvrdé vazby bude vnější formát větší – tvrdé desky blok celkem o cca 5 mm přesahují. Máte-li slabší představivost, zajděte si s pravítkem do knihkupectví nebo knihovny, porovnejte pár formátů a vybírejte srdcem i rozumem. Přehled standardních formátů najdete zde. Měří se rozměr vnitřních stránek – ,bloku'.

Vazba:

Pokud vyrábíte jen 1 výtisk a tisky z kopírky necháváte svázat v knihařství, budete mít pevnou vazbu, která se označuje V8. Pokud tisknete víc kusů a volíte digitální tiskárnu, máte na výběr:

- V8 vazba tvrdá, lepená zpravidla úplně stačí, šitá je dražší
- V2 vazba měkká, brožovaná
- V1 klasický ,sešiť s kovovými sponkami ve hřbetu
- ad. na další možnosti vazby se můžete podívat zde.

str. 7

Další vlastnosti knihy

(pro ty, kteří volí zhotovení v digitální tiskárně)

Papír můžete mít bílý, ale i recyklovaný, šedý, nažloutlý a jinak tónovaný, na pěkné fotografie můžete chtít ,křídu'. Skautské či ekologické knize sluší nažloutlý volumézní papír, fotografická publikace se většinou bez křídy neobejde. Pečlivě zvažujte, co bude vaší knize ,slušet'. Ceny a aktuální nabídku papírů vám sdělí vámi vybraná tiskárna.

Obálka může být díky laminaci omyvatelná, a to v matném i lesklém provedení. To zařídí digitální tiskárna, pokud ji použijete. V tom případě ale musíte být schopni vyrobit pro ni tiskové podklady.

Písmo můžete zvolit velké, je-li kniha pro děti nebo seniory – standardní velikost ve většině knih je 11 nebo 12 bodů. Pro beletrii se používá tzv. písmo ,patkové. Pokud netušíte, co tím myslím, podívejte se na vysvětlení. Odborné knihy často užívají bezpatkové. Pokud je vám to jedno, prostě použijte písmo Times, které má v počítači asi každý.

Pokud tisknete knihu v digitální tiskárně (zpravidla náklady 10–500 ks), můžete barevné a černobílé strany řadit libovolně. Na ofsetu (přes 500 ks) je to už složitější, ale to je jiná kapitola, sázet si knihu sám u větších nákladů nedoporučuji.

Text

Předtím, než začnete text připravovat k tisku (= graficky upravovat = ,sázet'), zkontrolujte si, že máte ten správný, po všech autorských opravách a po prvním kole korektury – ať už ji děláte sami, nebo vám někdo pomáhá.

Musí být v tzv., otevřeném' formátu, což je např. soubor Wordu nebo OpenOffice. Rozhodně ne třeba v PDF, jelikož v něm jsou řádky již ,zalomeny' – tzn. co řádek, to samostatný odstavec. I takový text se ale dá převést, jakož i text naskenovaný jako obrázek (chcete-li např. citovat článek) – abyste jej nemuseli přepisovat ručně. Slouží k tomu různé OCR konvertory, já používám tento.

Obrázky

Textové editory nejsou k práci s obrázky pro účely kvalitního tisku vybaveny. Pokud je vaše kniha obrázková, nebo chcete připravit i obrázkovou obálku pro tisk v digitální tiskárně, budete potřebovat program MS Publisher, který je součástí balíku MS Office. Videotutoriál na jeho používání najdete ZDE. Je to návod na tvorbu prezentace, nikoli knihy, ale naučí vás základní práci s programem.

Ať už jsou to skeny kreseb, fotky nebo jiné obrázky, musí mít správné rozlišení a velikost. Netýká se to pouze tzv. ,vektorové grafiky', kterou netvoří obrazové body (pixely), ale tzv. ,křivky a kteréžto obrázky se dají zvětšovat v podstatě donekonečna. Jejím typickým příkladem jsou např. soubory s příponou *.eps nebo *.ai (soubory Adobe Illustratoru).

To s fotkami udělat nelze, protože se přitom podstatně zhoršuje jejich kvalita. Počítač totiž při zvětšování do obrázku přidává chybějící pixely, které si sám ,domýšlí, a navíc se přitom opticky zhoršují vady způsobené uložením v kompresním formátu *.jpg. Čím je obrázek menší, tím je na něm poškození zvětšováním viditelnější. Relativně s malou škodou lze tedy v nouzi uměle zvětšovat pouze větší obrázky.

Rozlišení obrázků

Na správném rozlišení záleží, zda vytištěné obrázky uvidíme jako fotky, nebo jen jako shluk čtverečků (pixelů neboli obrazových bodů). Princip je tento: Rozlišení se udává v tzv. ,dpi' (= dots per inch = obrazových bodů na palec). Znamená to, že číslo určuje, kolik jednobarevných čtverečků (obrazových bodů, ze kterých se obraz skládá) připadá na jednu stranu čtverce o velikosti 2,54 cm (což je anglický palec). Názorný příklad najdete na další stránce.

> Potřebné rozlišení obrázku je určeno použitou technologií zobrazení nebo tisku, není to tedy na vás a je-li obrázek příliš malý, je zkrátka nepoužitelný a musíte sehnat jiný, větší.

> Zatímco různým monitorům, obrazovkám a dalším zařízením založených na zobrazování světlem stačí pouhých 72 dpi, abychom fotku viděli jako fotku a ne jako čtverečky, když pak chceme fotku vytisknout na papír, je potřeba téměř 4x tolik – 300 dpi. Znamená to, že můžete mít fotku přes třetinu obrazovky (72 dpi), ale pokud ji budete chtít vytisknout (300 dpi), 4x se rozměrově zmenší, aby pořád vypadala jako fotka.

Příklad výpočtu potřebného rozlišení

(netýká se vás, bude-li vaše kniha obsahovat jen text)

Příklad: Máme fotku, která má rozměry 600 x 300 obrazových bodů. To je její velikost, kterou nebudeme měnit a zůstane po celou dobu příkladu stejná. Něco jiného jsou ale už její rozměry v centimetrech a její rozlišení, kteréžto hodnoty se mění nepřímou úměrou (stoupá-li rozlišení, zároveň se zmenšuje její rozměr v cm).

Samozřejmě si můžete fotku lupou na obrazovce zmenšit či zvětšit, ale to nemá s její skutečnou velikostí nic společného, to je jen velikost zobrazení a při něm se velikost obrázku nemění.

Na obrazovce (monitory mají rozl. jen 72 dpi) bude mít tato fotka rozměry cca 21,17 x 10,58 cm. Proč? Těch 600 bodů na šířku vydělíme číslem 72 a dostaneme hodnotu 8,3. To je počet palců, na které vystačí 600 bodů, když má být 72 obrazových bodů na každém palci. Palec je ale přibližně 2,54 cm, a tímto číslem musíme hodnotu znásobit, abychom dostali rozměr v centimetrech a ne v palcích. Stejně by

se postupovalo i u druhého rozměru na výšku.

Chceme-li ale stejnou fotku (600 x 300 b) vytisknout, potřebujeme celých 300 bodů na každý palec tisku. Stejným postupem tedy vydělíme šířku 600 hodnotou rozlišení 300, dostaneme číslo 2 a to vynásobíme opět číslem 2,54 (=převedeme na centimetry). Dostaneme rozměr 5,8 x 2,54 cm. To je velikost, ve které se dá fotka o rozměrech 600 x 300 b fyzicky vytisknout na papír.

Autorská práva

Text knihy je váš, a pokud jste sami vyráběli i obrázky, všechno je v pořádku. Citujete-li, uveď te zdroj. Pokud vám obrázky někdo poskytl, sepište s ním smlouvu, nebo alespoň mějte jeho souhlas podložen písemně, např. v e-mailu, včetně ceny (byť třeba nulové) za poskytnutí licence k užití obrázku. A to i v případě, že je to kamarád. Pořádek dělá přátele a jen hrstka přátelství vydrží celý život.

Výroba knihy SAMODOMO – Váš průvodce výrobou vlastní knihy krok za krokem SAZBA

Příklad – obrázek

72 dpi (takhle velký vypadá na monitoru)

8 cm (72 dpi)

www.vydaniknihy.cz www.nakladatelstviklika.cz www.proverenykorektor.cz

300 dpi

(takhle velký bude pro účely tisku)

Vkládání obrázků do textového editoru

Jak jsem psal dříve, lepší by bylo v tomto případě využít program MS Publisher, který je odlehčenou verzí grafického editoru.

Textové editory jsou určeny... K editování textu. Nejsou to grafické programy určené k výrobě knih. Jejich algoritmus při vkládání obrázků funguje tak, že rozlišení obrázku se vložením automaticky sníží, aby soubor nebyl příliš velký. To se ovšem děje jen v případě, že obrázek do textového souboru vložíte přímo, např. prostřednictvím schránky, tedy pomocí Ctrl+C a Ctrl+V.

Když ale máte obrázek uložen někde na disku, při správném postupu se vloží pouze odkaz na něj, můžete si to představit jako vnitřní instrukci programu "sem patří obrázek, který najdu na disku na tom a tom místě". Ve chvíli, kdy dokument otevřete, program načte náhledy obrázků z jejich umístění na disku a zobrazí je. Samozřejmě to znamená, že když obrázek později z původního umístění smažete nebo přesunete, bude obrázek v textovém souboru po otevření chybět, a stejně tak i v případě, že jej např. zkopírujete na USB flashku a zapomenete zkopírovat i externí obrázky. Ale i v případě, že nezapomenete a všechny obrázky na flashku zkopírujete také, budete je pak muset po otevření textového souboru znovu připojit, tedy změnit cestu k nim – nalézt je v jejich novém umístění, protože název disku se bude lišit od původního.

Protože v Příloze 1 se vkládání obrázků už nevěnuji, postup vám vysvětlím již zde:

Nejdřív obrázek do dokumentu vložíte prostřednictvím povelu Vložit/Obrázek/Ze souboru... V dolní části dialogu "Vložit obrázek' najdete checkbox ,Odkaz', ten zatrhněte. ,OK' a hotovo.

Budete-li chtít své odkazy spravovat, najdete příslušný dialog v menu Upravit/Odkazy. Obrázky nyní můžete podle libosti upravovat v jakémkoli editoru a v OpenOffice se vám vždy objeví aktuálně uložená verze. Obrázky si zachovají původní rozlišení, takže je v knize budete mít v tiskové kvalitě. Pokud máte v knize obrázků hodně, může to být vykoupeno delším časem při načítání souboru.

Budete-li někomu posílat náhled dokumentu, použijte k tomu PDF, tak mu nebudete muset s textovým souborem poslat i všechny obrázky a přitom si můžete zvolit kvalitu a tím pádem i velikost zasílaného PDF.

Spad

Spad vás zajímá pouze v případě, že svou knihu chcete tisknout ve více kusech v digitální tiskárně.

Spad je část obrázku, určená při výrobě k oříznutí. Proč?

Tiskové stroje neumí přejet přes hranu papíru a hned od kraje začít nanášet barvu. Proto se tiskne na větší papíry a archy stránek se pak poskládají a oříznou. Stroj se ale při ořezávání nemusí trefit na desetinu milimetru přesně a kdyby tam obrázek už končil, mohla by vzniknout po ořezu mezi ním a hranou stránky bílá linka. Obrázky, které mají končit až s hranou stránky mají proto na okrajích, kde bude hrana papíru, 3–5 mm obrázku navíc. Obrázek tak jde vždy až do kraje, i kdyby stroj nebyl dokonale přesný.

To stejné se týká obálky. Po všech stranách kolem musí mít navíc 3–5 mm, má-li jakákoli barva (nejen obrázek) končit až na hraně. Myslete na to při výběru obrázků a pokud z nich nechcete nic oříznout, neplánujte si, že budou od kraje do kraje.

Pokud plánujete tvrdou vazbu a přes titulní stránku jednu fotku od kraje do kraje, přes celou plochu, bylo by lepší mít ze všech stran navíc 15 mm. Okraje se u tvrdé vazby totiž nejdřív ořezávají, a potom se ještě musí ohnout kolem tvrdého kartonu vnějších desek; pak se zalepí pod tzv., předsádku, která desky a ,blok u tvrdé vazby spojuje. Prohlédněte si nějakou knihu v tvrdé vazbě a budete vědět, o čem píšu.

Obálka knihy v tvrdé vazbě potřebuje tedy kolem ještě mnohem více místa (pokračování obrázku), než měkká.

Shrnutí

Vaše obrázky, fotky a ilustrace do knihy by všechny měly mít minimálně 300 dpi při skutečných rozměrech, jaké mají mít v knize.

Pokud chcete, aby některá fotka byla od kraje do kraje stránky, počítejte na příslušných stranách s ořezem krajních 3–5 mm, případně 15 mm u potahu.

SAZBA

Pro sazbu knihy se používají grafické programy. Dříve to byl program QuarkXPress, nyní je to již mnoho let převážně Adobe InDesign. Pokud takový program máte např. v práci a umíte s ním, použijte jej – vy návod nepotřebujete. Pokud sice k programu máte přístup, ale neumíte s ním pracovat, požádejte toho, kdo jej používá, aby vám dal rychlokurs – a další informace najdete na internetu, včetně nápovědy, uživatelských fór a návodů. Chcete-li mít v knize fotky, použijte MS Publisher. Natočil jsem videotutoriál, se kterým to zvládnete.

Adobe InDesign poskytuje 7denní zkušební verzi zdarma, ale za týden se stěží naučíte s ním pracovat, natož abyste vysázeli celou knihu. O alternativách InDesignu najdete stať na konci eBooku.

Složení knihy

Kniha se skládá z vnějšího obalu s měkkými či tvrdými deskami, tzv. ,obálky', a vnitřního svazku listů se samotným textem, které se říká ,blok'. Někdy se obálka balí ještě do tzv. ,přebalu', který lze z knihy sundat a následně nejčastěji potrhat či ztratit.

Blok – amatérsky jej lze vysázet v textovém editoru (Microsoft Word, OpenOffice, T602 text apod.). Návod najdete v Příloze 1.

Obálka – kdo chce vydat 1 kus knihy, nebude ji potřebovat; obálku mu vyrobí v knihařství při vázání knihy.

Zjednodušenou tvorbu ,obrázkové obálky popisuji v další kapitole. S tvorbou obálky vám také mohou pomoci např. kamarádi grafici

ovládají, ale nevlastní licenci, mohou zkusit použít Photoshop online. Rozhraní je celkem jednoduché. Kamenem úrazu pro amatéra je fakt, že obálka by měla splňovat i řadu dalších podmínek, aby byla dobrá.

Název by měl být rozeznatelný i na malém náhledu obálky na internetu, písma by spolu měla ladit, stejně jako barvy, měla mít správný kontrast, kompozice je pak věda sama o sobě.

Obecně řečeno, úlohou obálky je knihu prodávat. Přední strana má čtenáře zaujmout mezi desítkami knih ležícími kolem, a když už knihu vezme do ruky, měla by zadní strana zajistit, že si knihu odnese domů.

Pokud svou knihu nebudete prodávat, nedělejte si s obálkou příliš velkou hlavu.

- nebo fotografové, kteří používají některý ,lepší fotoeditor, jako např. Adobe Photoshop. Ti, kteří Photoshop

Amatérská sazba bloku v OpenOffice

Pro všechny zájemce jsem sestavil podrobný návod krok po kroku v programu, který je zdarma dostupný všem – Apache Open Office, konkrétně v jeho verzi Portable. Portable programy se neinstalují do systému počítače, ale do jediné složky, a tudíž je možné je nosit s sebou na flashce a zprovoznit je kdekoli, i tam, kde uživatel nemá administrátorská práva (např. v internetové kavárně nebo v práci).

Není to grafický program, takže výsledek nebude dokonalý, ale to nám nevadí, jinak bychom si zaplatili profíka: Kniha by měla být jednoduchá – nejlépe jen prostý ,tekoucí text, případně s obrázky, ale bez různých ,vychytávek, jako jsou různě velké rámce vedle sebe ad., které mívá technická literatura.

Přesto i program OpenOffice poskytuje určité základní úpravy v paletě Obrázek, která vyskočí, když obrázek vložíte.

Možných variant úpravy knihy je nekonečno a předpokládám, že základ práce v textovém editoru znáte, pokud jste si troufli knihu zpracovat sami. Provedu vás proto tím, co se v běžných dokumentech neprovádí – nastavení systému dvoustran tak, jak je to pro knihu potřeba.

Návody pro editor MS Word: Návod 1, Návod 2

Návod pro editor Apache OpenOffice.

A nezapomeňte používat nápovědu zabudovanou přímo v programu! Mívá samostatnou položku v menu nahoře.

Podrobný návod na sazbu knihy v programu Apache OpenOffice naleznete v příloze 1 na konci e-booku.

Náležitosti knihy

Řazení stran v knize má svá pravidla. Pokud vyrábíte jeden nebo deset kusů knihy a nemáte ISBN, kašlete na pravidla a udělejte si to podle svého. Ale nejdřív si je přečtěte, třeba vás inspirují.

str. 1.) Patitul.

Pro vás zbytečná stránka, či spíš celý list (= 2 stránky). Jeho původ tkví v historii. Bývá na něm jednoduchým písmem jen napsaný název knihy a jméno autora.

str. 2.) Rub patitulu.

Prázdný.

str. 3.) Titul.

Ten nevynechávejte. Je na něm název a autor, k nimž může přibýt název vašeho fiktivního nakladatelství s rokem a místem vydání, případně jeho logo, pokud si chcete opravdu vyhrát a zvládnete to.

str. 4.) Rub titulu.

Pokud máte ISBN, patří sem, na samostatný řádek úplně dole na stránce. Nad ním bývá autor textu. Jako zde:

Nahoře nad ním může být třeba věnování:

Věnuji své malé želvě obrovské, kterou hodlám přežít.

Pepa

str. 5.) Tady začíná váš text.

Ať už je to předmluva, obsah (může být i vpředu, častěji u literatury faktu) nebo samotný text. Od této strany je řazení stran věcí autora, a to až téměř do konce knihy.

Text © Josef Novák ISBN 978-80-87373-14-9

Dál to vezmeme od konce:

str. ZZZ.) Poslední strana.

Zde bývá tiráž. Tiráž by měla obsahovat:

Název a autora knihy

Autory titulní stránky, obrázků, fotografií a sazby knihy, případně redaktora, korektora či editora knihy.

Název (třeba i fiktivního) nakladatelství a jeho sídlo, název a sídlo tiskárny, rok a pořadí vydání (,První vydání'), počet stran a ISBN (pokud není z rubu titulu).

Může vypadat třeba takhle:

Jak nikdy nezestárnout Josef Novák

Vydalo Nakladatelství Samodomo v roce 2020 v Holomócu e-mail: josef@centrum.cz Sazba: taky Pepa Obálka: knihař Véna Kotlík www.kotlik.cz

Vytisknuto na CopyGeneral Vydání první 152 stran ISBN 978-80-257-0030-3

str. YYY.) Předposlední strana: obsah.

Může zabrat i více stran. Některé editory mají funkci generování obsahu, takže než ho začnete dělat ručně, nejdřív prověřte, zda touto funkcí nedisponuje právě software, který používáte.

Text samotné knihy může končit klidně na stránce těsně před obsahem, ale platí, že obsah začíná vždy na nové stránce.

Máte-li sponzory a chcete dát do knihy poděkování a jejich logo, tak pro tento účel se skvěle hodí vnitřní strany vnějších desek. Často je to i levnější než jakékoli jiné řešení. Navíc reklamy jakoby nejsou přímou součástí knihy. U tvrdé vazby se vnitřní strana desek jmenuje ,předsádky'.

OBÁLKA

Pokud vyrábíte jen jediný originál, použijete pravděpodobně ke svázání knihy knihařství, a obálka bude tudíž potažena plátnem. Lze na ni nechat vyrazit titulní a hřbetní nápis, obrázek však na knihu v takovém případě nedostanete, leda by se na ni nalepil.

Pokud chcete ,klasickou' obrázkovou obálku, vyhledejte digitální tiskárnu. Některé z nich už dnes umí vyrábět knihy od jednoho kusu. Budete si však muset vyrobit tiskové podklady pro tisk obálky. Ale nepředbíhejme.

Obálka pro digitální tisk

Abyste mohli vyrobit obálku, je potřeba nejdříve vyrobit samotný vnitřek knihy, takzvaný ,blok'. Pak totiž budete teprve vědět, kolik má ,blok' stran. Na základě počtu stran a zároveň znalosti druhu papíru, který chcete použít, vám tiskárna spočítá, jak bude široký hřbet knihy. Na vyžádání vám pak poskytne na obálku tzv. ,rozkres', tedy nákres s uvedenými rozměry, které má obálka mít.

Jakmile budete mít rozkres, můžete začít vyrábět obálku. Již víte, že obrázky, které chcete tisknout, <u>musí mít určitou minimální kvalitu</u>. Pokud dostatečně kvalitní obrázky nemáte, zkuste to bez nich nebo sežeňte lepší.

Základem je rozmyslet si, který grafický, kreslicí nebo třeba fotografický program znáte natolik dobře, že si v jeho prostředí troufnete obálku vyrobit. Může to být MS Publisher nebo třeba Adobe Photoshop. Odkazy na články o obálce najdete na str. 36 tohoto eBooku. Ve většině případů asi budete chtít použít nějaký pěkný obrázek.

Obrázky na obálku

V případě, že vám obrázek na obálku poskytne kamarád, jistota je mít od něj i písemné potvrzení.

Ale co když kamaráda ilustrátora nemáte? Nezoufejte. Obrázky lze stáhnout i z internetu, ale musíte se ujistit, že jejich licence umožňuje použití zdarma k soukromým účelům, jako třeba u <u>Wikimedia</u> <u>Commons</u> nebo mnohem lepší <u>Pixabay</u>. Další najdete na <u>allthefreestock.com</u>.

Pokud jste ochotni ,pustit chlup', můžete krásné obrázky za rozumnou cenu koupit v mnoha fotobankách: <u>Fotobanka.cz</u>, <u>Dreamstime</u>, <u>Depositphotos</u>, <u>Dollarphotoclub</u>, <u>Shutterstock</u>, <u>Fotolia</u>, <u>123RF</u> a dalších. Věřte mi, při dobrém výběru se to opravdu vyplatí. Obálka je výkladní skříní knihy.

Canva

Nejjednodušším způsobem, jak si vytvořit ,obrázkovou' obálku pro tisk v digitální tiskárně, nabízí server Canva, který pro pro tento účel vytvořil speciální sekci. Primárně je určena pro tvorbu titulních stran e-booků, ale výtvor lze stáhnout ve vysokém rozlišení (záleží na kvalitě vaší fotografie, samozřejmě) a použít pro tištěnou knihu.

Ano, server je v angličtině. Ale nezoufejte! Stále je tu překladač Google. Je sice nepřesný a neumí česky ani na úrovni průměrného školáka, ale v drtivé většině případů vám to stačí na pochopení smyslu instrukcí. Nevíte, jak stránku přeložit? Připravil jsem vám návod: Používáte-li internetový prohlížeč Google Chrome, jste na překlad připraveni. Pokud ne, stáhněte si jeho Portable verzi. Nemusí se

instalovat na pevný disk a dá se nosit i na flashce.

Návod na přeložení stránky v Google Chrome najdete ZDE.

Tipy pro obálku

Tvůrci knižních obálek mají různé postupy a triky, jak zařídit, abychom si jejich obálky na pultu všimli a přestože na pulty nemíříte, byla by škoda jich pár nevyužít. Minimálně to pro vás bude vodítkem, jak obálku úplně ,nezabítí. Inspirujte se i u cizích knižních obálek.

Na název použijte dostatečně velké a čitelné písmo. Pokud to není v úzkém vztahu k obsahu knihy, vyhněte se písmům (fontům), které vypadají jako psané rukou, švabachu nebo jím inspirovaným písmům. Písmo zkrátka musí být snadno čitelné.

Obálku nepřeplácejte, nechte textu i hlavnímu motivu dostatek místa kolem. Pozornost člověka se pak více soustředí na ty oblasti, kde ,něco je'.

Barevný kontrast – výrazné barvy jako červená či oranžová poutají pozornost nejvíce, když je jejich okolí spíše tlumené, aby vynikly. Používejte opačné barvy – je-li hlavní motiv žlutý, použijte modrý podklad. Je-li do červena či purpuru, použijte zelený. Vyhledejte si na internetu články o ,opačných' barvách.

U profesionálně vyráběné knihy bych nikdy kopírování nedoporučil, ale protože děláte malý počet kusů jen pro známé, bude možná nejlepší, když si půjčíte knihu s krásnou obálkou a tu svou uděláte zhruba podle ní.

TISK

Příprava k tisku

Ať už svou knihu chcete tisknout kdekoli, musíte si nejdřív vyrobit tzv., tiskové PDF'. Není to nic složitého. Formát PDF byl vytvořen, aby zajišťoval vždy stejné zobrazení dokumentu na různých zařízeních a v různých operačních systémech. Na výrobu PDF se používají aplikace, z nichž mnohé se dají stáhnout na internetu zdarma, např. PDF Creator, doPDF nebo PDF Factory. Nejlepší je placený Acrobat.

Příslušná aplikace se nainstaluje jako tiskárna a vytvoření PDF pak odstartujete stejně, jako když chcete dokument vytisknout, tedy příkazem Soubor > Tisk, nebo stisknutím Ctrl+P. Soubor vytiskněte po jednotlivých stranách (ne po dvoustranách).

Pokud nechcete nebo nemůžete nic instalovat, existují PDF konvertory online, jako Convertonlinefree, SmallPDF nebo Online2PDF.

Kvalita PDF

Tiskové PDF musí mít určitou kvalitu a vlastnosti, aby bylo pro tiskárnu vhodným podkladem. Podle toho, co vaše ,PDF tiskárna umožňuje, nastavte buď (ideálně) tisk do PDF/X-1a:2001, případně High Quality Print (doPDF) nebo Press Quality.

PDF Creator: Abyste nastavili kvalitu tisku, v tiskovém dialogu zvolte PDF Creator, stiskněte tlačítko Přizpůsobit a na záložce Papír a kvalita klikněte na Upřesnit. Tam nastavte rozlišení na 300 nebo 600 dpi.

Také v online konvertorech hledejte možnost nastavit nejvyšší kvalitu výstupu.

Zadání tisku jednoho kusu knihy

Chcete-li vytisknout knihu pouze v jednom exempláři, kontaktujte CopyGeneral a vysvětlete jim, že stránky potřebujete vyřadiť tak, abyste je následně mohli svázat do knihy a stránky šly náležitě za sebou. Stránky vám vyřadí, pošlou na vybranou pobočku, vytisknou i nařežou. Vy si jen vyzvednete hotové stránky knihy.

Pak vyberete knihařství, tam stránky odnesete a během týdne nebo dvou si přijdete vyzvednout knihu.

Výběr tiskárny

Váš zamýšlený náklad je nižší než 500 kusů. Na výběr proto máte z digitálních tiskáren. Má to tu výhodu, že se nemusíte zabývat ,barevnými prostory' RGB a CMYK. Digitální tiskárna umí zpracovat obojí.

Dnes už budeme stěží hledat tiskárnu jinak než na internetu. Najděte si jich několik a od všech si nechte zpracovat kalkulaci tisku. Berte v úvahu i cenu dopravy z tiskárny.

Zadání pro kalkulaci

Zadání pro kalkulaci může být slovní (vysvětlíte tiskárně své záměry), ale mnohem přehlednější je zadání klasické, písemné. Můžete oba druhy i zkombinovat, jasné údaje napsat strukturovaně a v čem si nejste jistí, to vysvětlit slovně. Příklad strukturovaného zadání:

- Náklad: 50 ks
- Formát: 148 x 210 mm
- Vazba: V8a
- Obálka: bar. 4/0, lamino lesk

(počet kusů, které chcete nechat vytisknout)

- (nebo jakýkoli jiný, který si přejete; první se uvádí šířka)
- (tvrdá vazba; brožovaná měkká se označuje V2, sešitová V1...)
- (zvenčí plnobarevná a zevnitř nepotištěná obálka s lesklým omyvatelným povrchem)
- (bílý papír, potištěný z obou stran černým textem, celkem 128 stran) Blok: 128 stran bar. 1/1, papír bílý 90 g

Z těchto výrazů jsme si předem nevysvětlili jen tzv. barevnost.

Plnobarevný tisk je tvořen čtyřmi barvami – azurovou (Cyan), purpurovou (Magenta), žlutou (Yellow) a černou (blacK). Z toho pochází název barevného prostoru CMYK. Lze také použít jen některé barvy, typicky samotnou černou na černobílý tisk. Je-li z obou stran, značí se 1/1, z jedné strany pak 1/0.

Celobarevný tisk a z druhé strany bez potisku se značí 4/0.

Každou kalkulaci si po sobě zkontrolujte, rozdíly v ceně u chybných zadání můžou být značné a jistě by vás nepotěšilo, kdybyste se překlepli v čísle a dostali místo barevné publikace černobílou.

CO DÁL?

Vydali jste svou první knihu! Skvělé! A co teď? Nejdřív se s ní pochlubte. Nechte se poplácat po ramenou. Užijte si to. Udělejte si malý soukromý křest, třeba jen pro kamarády. Rozdávejte ji s osobním věnováním, pro obdarovaného tím zvýšíte její hodnotu.

Teď už víte, že si dokážete vydat sami knihu. Umíte novou věc a ta slušně rozšiřuje vaše možnosti. Přemýšlejte. Chcete se posunout ve firmě na lepší post? Vydejte knížku o vašem oddělení. Zažijete dlouhou a krásnou dovolenou? Pište si deník a po návratu můžete z deníku a fotek sestavit malý soukromý cestopis, který lidi kolem vás inspiruje. Máte nějakou soukromou aktivitu, v něčem se sice amatérsky, ale dobře vyznáte? Možná nejste jediní, fajn, ale kolik z těch, kteří jsou na vaší úrovni, si dokáže svépomocí vydat knihu?

a ještě dál...

Ale můžete jít i mnohem dál. Dnešní autoři mají zcela úžasné možnosti, které, naprosto bez nadsázky, nikdy nebyly lepší. Na internetu získávají své vlastní rozsáhlé publikum, se svými fanoušky pravidelně a přímo komunikují, zapojují je do svých aktivit, získávají od nich recenze a články a posílají jim bonusový materiál, díky kterému jejich čtenáři rádi přijímají jejich e-maily a kupují jejich knihy. To všechno je zdarma nebo za zanedbatelnou cenu a autor nemusí být vůbec předem známý a často ani dobrý, pokud dává lidem to, co je zajímá.

Na západ od nás je už poměrně běžné, že autoři vydávají knihy úplně sami a přesto dokážou prodat desetitisíce výtisků. Samozřejmostí je ale uvědomovat si, že představit knihu světu, najít ty správné čtenáře a zaujmout je úkol autora, tedy váš, a nikdo to za vás neudělá. Dobré zboží se může začít chválit samo teprve když se o něm dozví ti, kdo ho ocení.

"Nejsem spisovatel…"

To ale nebyl nikdo, dokud nevydal svou první knihu. Skoro nikdo z těch, kterým jsem ji pomáhal vydat já, se jako spisovatel necítil. A někteří už se mnou vydali už pátou. Ale ostatní je jako spisovatele vnímají. Nemůžete napsat dvě nebo tři knihy a tvářit se, že s tím nemáte nic společného, hmm?

Přesto spisovatel být nemusíte, můžete psát cokoli chcete. Návody, rady, cestopisy, beletrii i literaturu faktu. Hlavně něco pište. Umíte přece vydávat knihy a dnes je pro to ten úplně nejlepší čas!

Knižní propagace

Je neuvěřitelná spousta věcí, kterými můžete na internetu propagovat své knihy a budovat svou ,autorskou značku' (dobré jméno). Toto jsou jen některé z nich. Všechny pak podrobně vysvětluji v <u>eBooku Propagace knih</u>, který získáte při vydání knihy <u>u nás</u>.

Autorská základna

Informace o vás musí být snadno dostupné. Není těžké vybudovat si webové stránky s podrobnými informacemi o vašich knihách, založit si blog, stránky na sociálních sítích, postupně získávat příznivce a komunikovat s nimi. Průvodce propagací vás nenásilně naučí, jak všechno stíhat při minimální časové investici a obsahuje přímé odkazy na příslušné služby poskytované zdarma.

Před vydáním

Více než polovina práce na propagaci knihy se dá udělat už před tím, než vůbec knihu vydáte. Můžete tak násobně zvýšit své prodeje těsně po vydání, v podstatě si vychovat vlastní publikum⁴. Můžete se podporovat se vzájemně s ostatními autory, zveřejňovat postupně ilustrace z knihy, pracovat v tematických komunitách a získávat budoucí recenzenty. A to nemluvím o tom, že když si vydání knihy pečlivě načasujete, budou vám všechny okolnosti hrát do karet a opět tím zvýšíte své prodeje.

Pasivní propagace

Některé kroky dokonce stačí udělat pouze jednou a vytvořená reklama pak pro vás může pracovat celé roky, aniž byste jí museli věnovat sebemenší pozornost. Též promyšleně a lákavě napsaná anotace odvede spoustu práce.

Když je kniha ,venku'

Pokud nechcete, aby se kniha prodávala jen prvních pár měsíců, budete ji podporovat i poté. Vypěstujte si návyk ji propagovat každý pracovní den, nebo alespoň půlhodinu třikrát týdně, a dělejte to aspoň půl roku předem a tři roky po vydání.

Touto cestou už před vámi mnoho autorů prošlo a není jediný důvod, proč byste to po nich nemohli zopakovat. Stát se autorem na částečný nebo i plný úvazek a dělat to, co vás baví!

SLOVNÍČEK

anotace – Stručná charakteristika (obsah) knihy v několika větách. Používá se jako průvodní text knihy na internetu nebo často na zadní straně obálky knihy. Na jejím základě si knihu objednávají distributoři i knihkupci, je tedy velmi důležitá.

čárový kód pro knihy – Generuje se z čísla ISBN a obsahuje jeho číselnou část. Bez něj (na zadní straně obálky) vám knihu odmítne většina knihkupců. Pokud chcete knihu jen pro sebe a přátele, ISBN ani čárový kód nepotřebujete.

formát – Určuje se podle charakteru knihy, zamýšleného užití, vkusu a někdy i podle množství odpadu při ořezu. Chcete-li co nejmenší odpad (co největší pokrytí papíru), zeptejte se vybrané tiskárny, jaké formáty jsou nejekonomičtější.

Illustrator – Grafický program, určený pro kreslení. "Blok' knihy v něm nevysázíte, obálka vám asi dá dost práce, ale lze ji v něm vyrobit.

InDesign – Ideální grafický program pro sazbu knihy. Pokud k němu máte přístup, použijte jej. Je skvělý.

ISBN – (International Standard Book Number, mezinárodní standardní číslo knihy) je číselný kód určený pro jednoznačnou identifikaci knižních vydání. Přiděluje ho na požádání zdarma Národní knihovna ČR a na oplátku je uživatel povinen rozeslat do různých knihoven 5 ks tzv. ,povinných výtisků zdarma. Příručka ISBN, Wikipedia

korektura – Oprava pravopisných chyb, překlepů apod. O dobré korektory je nouze. Začal jsem je testovat a dvě třetiny neprojdou. Vyberte si nějakého prověřeného.

kurziva / italika – Vyznačovací ,řez' písma s kresbou skloněnou doprava (verze základního písma). náklad – Počet vydaných kusů knihy.

obrazový bod – Pixel. Základní stavební prvek obrazu – jednobarevný čtvereček o různé velikosti. Lidský mozek si spojí velké množství malinkých pixelů do komplexního obrazu.

papír – Může být bílý, ale i recyklovaný, šedý, nažloutlý a jinak tónovaný, a taktéž různých kvalit a cen. Papíry mají rozdílnou tloušťku, takže vhodnou volbou papíru lze trochu ,nafouknouť hřbet knihy na větší šířku při stejném počtu listů. Ceny a aktuální nabídku papírů vám sdělí vámi vybraná tiskárna.

parchant – Osamocený řádek na začátku (tzv., sirotek') nebo na konci (tzv., vdova') stránky. Pokud to jde, zbavte se jich – přesuňte je o stránku dál nebo zpět. Příklad zde. Vdovy jsou ještě akceptovatelné, sirotky ne.

typografie – Umělecko-technický obor, který se zabývá písmem, interpunkcí a sazbou tiskovin.

Zdroje: <u>Wikipedia</u>, <u>Scribus</u>, <u>FlashStudio</u>, Typografie

str. 25

PŘÍLOHA 1

Návod na grafické zpracování knihy

- Vytvořte si na disku adresář, kam soubor knihy později uložíte. 1.
- Otevřete svůj textový editor. Já demonstruji postup na zdarma dostupném ApacheOpenOffice 4.1 Portable. 2. Funguje i klasická instalace Apache OpenOffice. Starší OpenOffice 3.0 to neuměl.
- Jakmile otevřeme aplikaci, vytvoříme nový soubor stisknutím Ctrl+N.

Nyní vytvoříme stránky se správně umístěným číslováním. Aby se pak střídaly pravá a levá stránka včetně správně zarovnaného čísla stránky automaticky, musíte každé stránce nastavit takzvaný ,Styl'.

S kurzorem na první stránce, zvolte z menu Formát > Stránka... 4.

Na záložce Organizátor nastavte Další styl na Levá stránka.

Na záložce Stránka nastavte Formát na A5, Vzhled stránky (příp. Rozvržení stránek) na Zrcadlit, a pak Okraje. Je to první stránka a bude mít tudíž hřbet nalevo. U hřbetu musí být větší okraj, aby se kniha nemusela při čtení tolik rozevírat a nevypadávaly nám stránky, zvlášť při vazbě z volných listů, což bude případ těch, kdo vydávají 1 kus a vázat ho nechají v knihařství.

Jen pro představu, já u knih formátu A5 zadávám hodnoty zhruba 1,7 cm; 1 cm; 1 cm; 2,5 cm.

Tedy shora a vně 1 cm, od hřbetu víc a dole nejvíc. Upravte si tedy okraje podle svého vkusu. Pak klepněte na záložku Zápatí (pokud chcete číslo stránky dole) nebo Záhlaví (pokud nahoře). Zaškrtněte Zápatí zapnuto a naopak odškrtněte Stejný obsah vlevo/vpravo. Mezery a Výšku nastavte podle svého vkusu (vpravo nahoře vidíte malý náhled, jak bude strana vypadat). Stiskněte OK.

Klikněte do zápatí, zvolte Vložit > Pole > Číslo stránky a zarovnejte text doprava.

Výroba knihy SAMODOMO – Váš průvodce výrobou vlastní knihy krok za krokem PŘÍLOHA 1

- Klikněte zpět do textového pole, podržte na klávesnici Ctrl a stiskněte numerický Enter. Tím se dostanete na levou stranu, kterou 5. musíte opět naformátovat.
- S kurzorem na druhé stránce, zvolte Formát > Stránka... Na záložce Organizátor nastavte Další styl na Pravá stránka. 6. Na záložce Stránka nastavte Formát na A5, Vzhled stránky na Pravé i levé a Okraje se stejnými parametry, jako u předchozí strany, ale ted' budete mít více místa napravo.

Pak klepněte na záložku Zápatí (příp. opět Záhlaví). Zaškrtněte Zápatí zapnuto a naopak odškrtněte Stejný obsah vlevo/vpravo. Mezery a Výšku nastavte podle předchozí strany. Stiskněte OK.

Klikněte do zápatí, zvolte Vložit > Pole > Číslo stránky a zarovnejte text doleva.

- Zase Ctrl+Enter a tím se dostanete na třetí a poslední stranu, kterou musíte naformátovat. 7.
- Tuhle naformátujeme stejně, jako tu první. Postupujte podle kroku 4. Takže: Formát, Stránka, Další styl Levá stránka, Okraje, 8. Zrcadlit, Zápatí. Ctrl+Enter.

Všimněte si, že při posledním ,odentrování se vám už automaticky vytvořila naformátovaná pravá stránka. To je potvrzením toho, že jste to udělali správně. Pokud ne, vraťte se zpátky a zkuste to od nuly.

Nyní je čas soubor uložit na disk. Zvolte Soubor – Uložit jako... 9.

10. Teď otevřete soubor s textem knihy, text celý označte a zkopírujte (Ctrl+A a Ctrl+C), přejděte zpět do dokumentu, který jsme vytvořili a vložte jej tam (Ctrl+V).

Poznámka:

V knize začíná většinou číslování až od té stránky, na které je začátek textu knihy nebo předmluva. Nejčastěji to bývá pravá stránka. Na titul, patitul a prázdné stránky se čísla nedávají. Ale vaším soudcem budou jen vaši čtenáři a je to zcela na vás. Pokud tedy chcete mít knihu dokonalou, tak odstraňte čísla na stránkách, kde není text – které jsou úplně prázdné nebo kde jsou jen fotky:

Na internetu je pár návodů, jak odstranit čísla stránek selektivně, ale návody mi fungovaly jen s dílčími úspěchy. Můžete si to zkusit sami. Přišel jsem přesto na jedno trochu krkolomné, ale přesto funkční a celkem jednoduché řešení:

Vytvořte si v nějakém grafickém programu čtvereček bílé barvy bez ohraničení – jen čistě bílý. Ten zkopírujte a vložte do příslušné stránky jako obrázek. Pak ho posuňte až dolů na stránku tak, aby zakrýval číslo stránky. Obrázek musí jedním okrajem stále zasahovat do textového pole (ke kterému je tzv. ukotven).

Pokud jej ukotvíte přímo do patičky k číslu stránky, bude se stejně jako ona automaticky opakovat a zakryje tedy čísla na všech levých, příp. pravých stranách.

NYNÍ PŘICHÁZÍ VAŠE TVŮRČÍ CHVÍLE!

11. Text jste ,nalili' do dvoustran a ted' jej musíte zformátovat. Možností je nekonečně mnoho, proto vám dám pár osvědčených rad, jak svou knihu udržet v mezích střídmosti a nepsaných pravidel:

Použijte max. 2 druhy písma: jedno na text a druhé na titulky. Nebo jen jedno.

Potřebujete-li text zvýraznit, použijte kurzivu. Tučné písmo se hodí na titulky, uprostřed textu nevypadá dobře a z knihy ,ční. Stejně tak i podtržení.

Chcete-li se podívat, jak vypadá nějaké slovo nebo věta ve všech vašich nainstalovaných písmech, stáhněte si program NVU Portable, který to umožňuje.

Za každou jednoznakovou předložkou by měla být tzv., nezlomitelná mezera, která se dělá stisknutím klávesy Ctrl ještě navíc k mezerníku. Docílíte tím toho, že jednoznakové předložky nikdy neskončí na konci řádku, kde být nemají.

Znáte rozdíl mezi divisem (např. ,česko-slovenský') a pomlčkou (např. ,1945–2015' nebo ,Jára Cimrman – průkopník slepých uliček')? A víte, kde se má který znak psát a jak? Zkuste si o tom něco přečíst. Obor, který se tím zabývá, se jmenuje typografie.

Výroba knihy SAMODOMO – Váš průvodce výrobou vlastní knihy krok za krokem PŘÍLOHA 1

12. Uspořádání úvodních stran se ustálilo na určitých pravidlech a zvycích. Pořadí popisuji na str. 14 a 15 tohoto e-booku.

Celý text si graficky upravte. Dělení slov najdete pod menu Formát > Odstavec..., na záložce Tok textu. Máte-li kapitoly, bude líp vypadat, když budou začínat na pravé stránce, než když ,potečou' bez ohledu na strany. Až bude text knihy naformátovaný k vaší spokojenosti, uložte jej a přejděte k dalšímu bodu.

13. Teď vyrobíme obsah knihy. Vraťte se k začátku první kapitoly, kterou chcete mít v obsahu. Označte její název, zvolte Vložit > Rejstříky a tabulky > Položka..., z menu ,Rejstřík' vyberte ,Obsah' a v dialogu pak Vložit a Zavřít. Poté to opakujte postupně u názvů všech kapitol, které chcete v obsahu mít.

Jdeme na vygenerování obsahu: Vložte kurzor tam, kde chcete obsah mít. Pak zvolte Vložit > Rejstříky a tabulky > Rejstříky a tabulky... V následujícím dialogu zvolte jako "Typ" "Obsah", jako "Nadpis" též "Obsah". Zkontrolujte, zda není zaškrtnuto políčko "Zamknuto proti ručním změnám", abyste mohli později obsah naformátovat, a vedle v poli "Vyhodnotit až do úrovně" nastavte 1. Stiskněte OK. Vygeneruje se Vám automaticky obsah i se správnými čísly stránek. Naformátujte ho podle svých představ. Uložit.

14. Na poslední nebo předposlední stranu můžete dát tiráž. Opět uložte. ,Blok' knihy máme hotový. A pokud se vám to nepovedlo, nezoufejte. Napište mi a já vám pošlu hotové nastavené dvoustrany, do kterých můžete vložit a následně zformátovat svůj text, bez nutnosti tvořit dvoustrany. Chtěl jsem, abyste si to nejdřív zkusili. Chcete přece, aby knížka byla vaším dílem, ne?

- 15. Přišel čas ,blok' několikrát pozorně přečíst a celý opravit, aby v něm nebyly hrubky a překlepy. Máte kamarády, kteří měli z češtiny ,za jedna'? Zapojte je.
- 16. Pokud chcete knihu vytisknout na digitální tiskárně s barevnou obálkou, vyberte si zpracovatele a řekněte si o zaslání tzv., rozkresu'. Pak se pusťte do práce, návod najdete v kapitole, obálka'. Další postup vám sdělí oni, my budeme pokračovat v práci na jediném výtisku.
- 17. Blok máme hotový a po zanesené korektuře. Naposled jej zkontrolujte, zda je celý v pořádku. Je tu poslední možnost něco opravit.

18. Nyní blok vytiskněte' do formátu PDF. Viz str. 17.

Výroba knihy SAMODOMO – Váš průvodce výrobou vlastní knihy krok za krokem PŘÍLOHA 1

19. Najděte si nejbližší pobočku Copy General. Těm podklady doneste a vysvětlete jim, že stránky jsou ve formátu A5 a chcete je ,vyřadit' tak, aby byla (po rozřezání vytisknutých A4 na polovinu) strana č. 1 z rubu strany č. 2, strana č. 3 z rubu strany č. 4 atd.

Pokud to nebudou umět, obraťte se na centrálu Copy General, oni stránky tzv. vyřadí, pošlou Vám je ke kontrole a potom přímo na příslušnou pobočku. Strany A4 Vám pak mohou i rozřezat napůl, případně si je můžete na pobočce CG nařezat sami. Mě vyšlo 172 stran A5 na 265 Kč s DPH i s nařezáním.

20. Najděte nejbližší knihařství nebo knihvazačství. Mějte předem promyšlený vzhled obálky, její barvu, potahový materiál a umístění nápisů, abyste se nemuseli rozhodovat ve spěchu na místě. Zadejte jim práci a voilà, po dokončení máte svou vlastní knihu, která je jediným originálem na světě. Mne vyšlo svázání volných listů do knihy s nápisem na hřbetu na 200 Kč s DPH.

Závěr

Pokud jste byli tak nažhavení, že jste přeskočili některou minulou část, doporučuji se vrátit a přečíst si ji.

Postrádáte-li nějakou informaci, možná ji najdete na mém blogu www.vydaniknihy.cz.

Dospěli-li jste k rozhodnutí, že si raději necháte knihu celou vyrobit odborníky, můžete se obrátit na Nakladatelství Klika a v něm přímo na mne.

Pokud vás zajímá e-book o knižní propagaci, najdete jeho stránku ZDE.

Doufám, že jste si výrobu užili a na shledanou na mém blogu nebo sociálních sítích!

str. 30

Výroba knihy SAMODOMO – Váš průvodce výrobou vlastní knihy krok za krokem UPGRADE na v. 1.5

UPGRADE na v. 1.5

(7. 11. 2018, článek na blogu vydaniknihy.cz)

InDesign: Jak sází knihu grafik

Někteří autoři se rozhodnou, ať už z jakéhokoli důvodu, knihu si "zlomit" (vysázet) a připravit k tisku sami, ale ne v OpenOffice, ale v programu k tomu určeném, grafickém editoru Adobe InDesign – jako to dělám já a další grafici, kteří lámou knihy. Těm, se kterými jsem mluvil, při tom chybělo nějaké vodítko, všechno si museli projít metodou pokus-omyl. Nechám vás tedy nahlédnout pod pokličku, co taková sazba knihy vlastně obnáší a jak byste případně měli postupovat, rozhodnete-li se pro tento druh sazby vlastními silami.

Nevýhody a výhody sazby knihy vlastními silami

Hlavní nevýhodou vlastní sazby je, že svou knihu možná nedostanete do distribuce, tedy do knihkupectví a e-shopů. Důvodem, proč uvádím jako první nevýhodu je, že právě fakt, že bude kniha ke koupi v obchodech, je pro mnoho autorů alfou i omegou rozhodování, jakým způsobem svou knihu vydají.

Slyšel jsem i o autorech, kteří se s distributorem domluvili přímo a ten jejich knihu do distribuce vzal, přestože nebyli zaštítěni nakladatelstvím. Časy se tedy mění a není to nemožné. Pokud vám na tom ale záleží, rozhodně byste si měli zjistit v předstihu, zda to bude i váš případ, aby vám celý náklad nakonec nezbyl doma na přímý prodej, kdyby se to domluvit nepovedlo. Hotovou knihu s ,cizím'

ISBN si vezme pod svá křídla nejspíš málokdo.

Výhody sazby svépomocí jsou nasnadě: Ušetříte za grafiku a budete si moci celou knihu vysázet podle svého, což může být i nevýhoda – máte tím i svobodu si ji sami zkazit.

Ušetřit za grafiku je příjemné, ale záleží na tom, kolik a jakých knih tisknete. Sazba stojí v současnosti plus minus dvacet tisíc, a to i v případě, že tisknete knihu drahou nebo větší množství knih. Samotná tiskárna pak může stát třeba kolem padesáti tisíc. Pak už to vzhledem k celkové částce není tak významná úspora, zvlášť když si spočítáte cenu času, po který byste se s novým programem museli učit. Podrobně jsem vztah množstevního nákladu a výrobní ceny popsal ve článku Vydat málo knih se NEVYPLATÍ.

Čím víc knih také tisknete, tím si asi chcete být jistější, že vaši knihu má v rukou zkušený profík a bude pokud možno bez chyb. Když kniha stojí na vaše poměry příliš, raději vyberte na startovači nebo si sežeňte sponzory, než se rozhodnete šetřit na kvalitě zpracování.

Kde vzít InDesign

Dříve, konkrétně do verze CS6, byly všechny programy ,grafického balíku' Adobe, tedy Photoshop, InDesign a Illustrator, normální napevno instalované aplikace, na které si jednou koupíte licenci, nainstalujete si je do počítače a už nic dalšího neplatíte, maximálně při uprgadu na vyšší verzi.

Nyní už Adobe nabízí pouze ,roční plány – pro užívání InDesignu to znamená pořídit plán ,Single app" za 21 USD na měsíc, přičemž je to plán roční, takže nelze zaplatit si třeba jen tři měsíce. Jsem opravdu šťastný, že jsem balík (nic zlého netuše) stihl koupit včas...

Legální možností, jak InDesign získat, je stáhnout si zkušební verzi ze stránek Adobe. Velký problém verze zdarma je ten, že funguje jen týden (!) a pak už musíte zaplatit, což je bezpochyby příliš krátký čas na to, abyste se s programem naučili a ještě v něm vysázeli celou svou knihu včetně obálky, a to celé bez chyb. Když navíc uvážíme, že korektura se dělá zároveň se sazbou (minimálně druhé kolo, které se dělá v již zalomených dvoustranách) a jedno kolo trvá třeba 2 týdny, nedá se to prostě stihnout, ani kdybyste se přetrhli. Za licenci na rok byste podle současného kurzu dolaru zaplatili cca 5 650 Kč.

První InDesign, se kterým jsem pracoval já, byl ,crack' stařičké verze 2.0. Tu jsem používal dlouhá léta, protože jsem dělal asi jednu knihu ročně a investovat do licence by se mi nevyplatilo. Prostě jsem doufal, že žádná kontrola nepřijde, a pravděpodobnost byla celkem slušná, protože jsme měli počítače v soukromém bytě, ne v oficiální kanceláři.

Pak jsem dostal mrtvici, musel změnit povolání, vybral jsem si grafiku a protože jsem se tím hodlal živit, chtěl jsem mít všechno zcela legální. Zakoupil jsem proto plnou licenci na balík Adobe CS4 a s ním pracuji dodnes.

Jak se s InDesignem naučit

Úplně nejzákladnější přehled, jak se s InDesignem pracuje, získáte zdarma na YouTube. Pokud rozumíte anglicky, návodů tam najdete mnohem víc a některé jdou do většího detailu, ale komplexní školy to většinou nejsou.

Nejlevnější školení v InDesignu najdete opět v angličtině, na serveru Udemy.com. Já Udemy používám běžně, když se chci něco nového naučit. Často tam najdete velmi přínosné kurzy už od 5 dolarů, aktuálně jsem našel kurzy InDesignu za 12 USD, což je dle mého také ,za půl darma'.

Nemáte-li kamaráda grafika, který by vám věnoval pár odpolední nebo víkend, můžete se pokusit najít kurz na Naučmese.cz. Nebo googlujte.

Jak jsem se s grafickým balíkem naučil já? Jeden program ze ,svaté trojice grafika' jsem už ovládal – Adobe Photoshop. Přes 15 let mě totiž živilo fotografování a po nějakou dobu i retuše a rekonstrukce fotek. Přiznám se bez mučení, že zbytek mého učení s Adobe byla ,černota' – přes peer-to-peer síť Torrent jsem si postupně stáhl všechny videokurzy Adobe z Lynda.com, které jsem tam našel – na Photoshop, InDesign i Illustrator. Samozřejmě byly v angličtině, ale to jsem vítal jako možnost naučit se anglickou , grafickou hantýrku. Bylo jich dohromady přes 150 GB.

Asi si tipnete, že to nenastudujete za víkend. Sledoval jsem je několik hodin denně pár měsíců – a všechno si rovnou zkoušel. Když pak došlo i na ,oficiální rekvalifikaci, zatímco se ostatní s programy teprve seznamovali, já jsem si z nudy vytvářel v Illustratoru fotorealistický obrázek svých hodinek.

Jdeme na to

InDesign v jistém smyslu funguje jako organizér na dokumenty a obrázky, které jsou uložené někde na disku a InDesign je zobrazuje a umožňuje jejich formátování a vzájemné polohování. Obrázky do něj tedy nejsou vložené přímo, InDesign obsahuje jen jejich náhled a ten je propojen se ,zdrojovým' souborem na disku. Obrázky lze do InDesignu i přímo vkládat, ale budete tím zvětšovat velikost souboru a připravíte se o některé výhody.

> Každý text nebo obrázek je umístěn do tzv. ,rámečku', což je jeho kontejner v InDesignu. Rámeček v podstatě určuje, co z originálu bude vidět a co ne. Tolik k základnímu představení, více poví video (EN).

První práce s textem

Aby se sem celý popis vešel a nebylo to čtení na týden, musím být stručný. Pokud vám vysvětlení nebude stačit a zaseknete se, zavolejte mi.

Prvním krokem je nastavit si parametry dokumentu: formát stránky, okraje a spad (v případě knih, kde jde nějaká barevná plocha nebo obrázek až do kraje stránky). Přitom zaškrtnu i políčko "Protilehlé stránky". První čtyři stránky jsou úvodní, takže většinou začínám s dokumentem o šesti stranách.

Dokument Wordu, ze kterého budete text načítat, by neměl obsahovat obrázky, ty je potřeba mít zvlášť v samostatných souborech a v textu může být třeba na příslušném místě poznámka , sem obr. č. XX⁴. Problémy při načítání mohou dělat třeba i ,linky odstavce'. Zkrátka, formátujte svůj Word co nejjednodušeji, správně formátování probíhá až v InDesignu a dělá se v něm mnohem líp.

Když dostanu text od korektorky po prvním kole oprav, nejdříve ho do přednastavených dvoustránek knihy , naliju – umístím pomocí Ctrl+D (na str. 5). Pak kliknu s Ctrl na čtvereček s ,přetékajícím" textem a kliknu se shiftem na str. 6, a InDesign mi vytvoří tolik nových stránek, aby se na ně vešel všechen text.

Ze všeho nejdříve se chci ujistit, že v dokumentu zůstane zachována kurziva a tučné písmo, takže ze všeho nejdříve spustím skript ,preptext', který všem znakům přidělí patřičný znakový styl.

Pak text pročistím, na což používám český TypoScript a také své vlastní osvědčené vyhledávací řetězce , regulérních výrazů, tzv. GREP. Během toho se vymění třeba tři tečky za ,trojtečku', za jednoznakové předložky vloží nedělitelná mezera, aby nemohly skončit na konci řádku, vymění se ,divis' za pomlčku nebo vloží mezery za interpunkci. Co všechno je potřeba takhle vyléčiť je otázka kombinace zkušenosti, znalosti typografických zásad i češtiny. Některá z těchto nahrazení je třeba provést ručně, jedno po druhém, aby automat nenapáchal nějaké škody. Takže je to někdy celkem zdlouhavé.

Pak je teprve text připraven k samotné sazbě.

Na začátku sazby si celý dokument ,nastyluji', což znamená, že na konci tohoto procesu má každý odstavec, název nebo mezititulek nějaký odstavcový styl a když změním jeho nastavení, změní se všechny

příslušné pasáže v knize, které mají tento odstavcový styl přiřazen. Je to převážně ruční práce (protože ačkoli InDesign umí načíst styly z MS Wordu, většina autorů je při psaní nepoužívá), ale je to holá nutnost, protože nastylování neuvěřitelně usnadňuje jakékoli pozdější hromadné změny formátování.

Pak knize přidělím ISBN a dám ho na správné místo v knize, udělám úvodní strany a naformátuji první kapitolu, kterou ve spolupráci s autorem ladíme tak dlouho, dokud není spokojen. Zarovnám řádky na mřížku účaří (na linky) a vysázím zbytek knihy za autorova průběžného vedení, na konec vložím tiráž se všemi náležitostmi a přes menu Formát-Obsah... automaticky vytvořím obsah.

Zní to jednoduše, ale tento proces může trvat u složitých knih i pár týdnů, zvláště tam, kde je v textu hodně obrázků a kde je potřeba hodně ruční práce. Mé rekordy jsou: nejrychlejší kniha – v tisku za deset dní, nejpomalejší jsme dělali přes rok (což už nikdy nechci zažít).

Některé knihy je potřeba dělat postupně – udělat jednu kapitolu, uzavřít ji a pak teprve pokračovat na další. Je třeba ze zkušenosti odhadnout, která kniha takový postup vyžaduje a která ne a zvolit ten správný, protože jinak si může grafik přidělat spoustu práce.

Obálka

Když je hotov ,blok' a je zřejmé, že počet jeho stránek se už nebude měnit, požádám tiskárnu o rozkres (tvrdá vazba, V8) nebo šířku hřbetu (měkká vazba, V2). V InDesignu si podle těchto instrukcí nastavím další dokument, což bude obálka. Jak vypadá rozkres potahu

od tiskárny najdete o kousek níže.

Všimněte si na něm zelené plochy – to je tzv. ,materiál na zahnutí. U tvrdé vazby tvoří jádro desek tvrdá kartonová deska. "Potah' se tiskne zvlášť na obyčejný křídový papír a tím se pak tato deska "potáhne". Zelená oblast se zahne kolem kartonu dovnitř a z větší části se zalepí pod ,předsádky'. Vezměte si do ruky jakoukoli knihu ve tvrdé vazbě a uvidíte, co tím myslím.

Připravený potah, pro lepší názornost i se zobrazenými vodítky a spadem (které pak na tiskových podkladech být nesmí), najdete na další stránce vedle rozkresu, podle kterého je udělán.

Výroba knihy SAMODOMO – Váš průvodce výrobou vlastní knihy krok za krokem UPGRADE na v. 1.5

Jak dělat obálku, vymýšlet pro ni námět a kde vzít grafiky nebo obrázky jsem popsal v těchto článcích:

- Jsou vaše obrázky pro knihu použitelné?
- Jak získat zdarma obrázky, kterými své čtenáře uhranete
 - <u>Věda jménem knižní obálka 1. Principy</u>
 - <u>Věda jménem knižní obálka 2. Kam pro obrázek</u>
 - Věda jménem knižní obálka 3. Vektory a text
- Věda jménem knižní obálka 4. Jak vymyslet námět

str. 36

Na zadní stránku knihy patří anotace a čárový kód, a jak nás požádal <u>SČKN</u>, také doporučená cena. Napsat dobrou anotaci dokáže málokterý autor, protože je to zcela jiný druh textu – reklamní a prodejní. I když mám pro naše autory připravený obsáhlý návod, většinou si musíme anotaci několikrát vzájemně poslat s opravami, než ji vyladíme a uznáme oba za dobrou nebo v nejhorším aspoň za dostačující (zejména v případech, kdy se změnám autor urputně brání, na což má právo).

Čárový kód pro vás vytvoří opět InDesignový skript, BookBarcodeTry, který je zdarma. Jak ukazuje rozkres, kolem hřbetu bude mít tvrdá vazba tzv. drážky, a je nutné se ujistit, že u nich anotace vzadu na obálce není moc blízko.

Když jsme s ,blokem' spokojeni a autor prohlásí, že nemá další změny, je třeba zalomit v knize od začátku až do konce tzv. ,parchanty', aby někde odstavec nezačínal nebo nekončil na kraji stránky jen jedním řádkem. Dobrý grafik přitom kontroluje i to, zda někde automat nevytvořil tři a více rozdělených slov pod sebou.

,Blok' je tím hotov a připraven na druhé kolo korektury. Korektorka si dvoustrany vytiskne na papír a opravuje na něm, protože chyby jsou tak ,líp vidět'. Papíry mi pak zašle poštou a já z nich opravy zanesu do dokumentu InDesignu. Je dobré jí takhle poslat ke kontrole i obálku, protože když tam unikne chyba, je to mnohem větší průšvih a všimne si toho víc lidí. Obálka je výkladní skříň knihy, i zadní strana.

Na závěr je potřeba po sobě celé veledílo překontrolovat – zda nám něco neuniklo. Zda je správně nastavený hřbet, zda má obálka čárový kód a DPC, tiráž všechny náležitosti, obsah je aktuální, jsou skutečně všude zalomené parchanty a nic se neposunulo, všechny

obrázky i barvy jsou ve CMYK a mají dostatečné rozlišení (zkontroluje vám funkce Kontrola před výstupem – Preflight) a dokument obsahuje jen ta písma, která do něj patří. Mám ještě pár vlastních bodů, které se ale týkají pouze knih ode mě.

Je-li vše v pořádku, vytisknu PDF v kvalitě PDF/X-1a:2001 a ještě jednou stránku po stránce všechno opticky rychle ,projedu', a to samé s obálkou.

Hurá! Máme hotovo!

Vždy myslete na výsledek a jeho účel

Pokud jste se rozhodli, že si knihu vysázíte sami, případně sami i opravíte, vždy přemýšlejte, jaké je její určení. Kdo ji dostane? Jak moc přísně ji bude posuzovat? A jak moc vám na jeho mínění záleží?

To proto, že není příliš velká pravděpodobnost, že se vám to napoprvé, i s tímto článkem, podaří udělat na 100 % bez chyb. I já jsem udělal spoustu chyb, než jsem si vytvořil fungující systém, a občas se mi dějou dodnes, i po více než 150 vydaných knihách. Naštěstí jich díky zkušenosti většinu včas zachráním.

Zkrátka, že kniha nebude 100 % bez chyb je v pořádku, pokud s tím počítáte a nebudete se pak stydět ji někomu dát.

Pokud vám na výsledku záleží, zvažte, jestli potenciální úspora stojí za riziko. Když jsou správně připraveny tiskové podklady, je jen málo věcí, které může tiskárna pokazit, a většina z nich se dá reklamovat. Ale dodáte-li jim chybné podklady a oni si toho nevšimnou, to zřejmě nezreklamujete – a co je jednou na papíru… Je tam napořád.

Měli byste odvahu se do něčeho takového pustit sami, nebo grafiku raději svěříte někomu, kdo ji dělá denně? V čem vidíte výhody a nevýhody právě Vy? Napište mi do komentářů pod článkem.

UPGRADE na v. 1.6

(28.11.2018, článek na blogu vydaniknihy.cz)

Sazba knihy: Alternativy InDesignu

Minule jsme si ukázali, jak se sází kniha profesionálně, v Adobe InDesignu. Tentokrát se zaměříme na programy, které ho v různých případech mohou zastoupit a jak se s nimi co nejlevněji naučit.

Některé z nich jsou levné nebo úplně zdarma, ale pro pořádek uvádím i pár dražších pro případ, že například zjistíte, že některý z nich máte k dispozici v práci.

Textové editory

Práci v textových editorech byla věnována hlavní část tohoto eBooku, ponechám tady tedy pouze nové informace:

V poslední době se sice na YouTube objevila spousta angl. návodů, jak udělat "Book Cover" (obálku) ve Wordu, jeden beze slov je třeba tady, ale u všech je zřejmě myšlena obálka e-knihy, nikoli tištěná obálka fyzické knihy. Nasvědčuje tomu i to, že žádný ze mnou shlédnutých návodů neobsahoval export hotové práce do PDF, bez čehož se neobejdete, chcete-li tisknout.

> Hned několik takových návodů najdete u Dereka Murphyho, který to v závěru jednoho videa dokonce zmiňuje – že jde o obálku pro Kindle a e-knihy.

Microsoft Publisher

Aplikací od Microsoftu, která je pro publikování určena, je MS Publisher. Je ale drahý, nenašel jsem ho nikde pod 5 000 Kč, proto na něj jen symbolicky upozorním pro případ, že byste díky tomu zjistili, že jej máte v práci jako součást MS Office Pro. Český videotutoriál najdete zde.

QuarkXPress

Dříve univerzální sazečský profesionální standard (který byl odsouzen k zapomnění InDesignem), který opět zmiňuji pouze pro pořádek, protože v českých obchodech jsem jej našel kolem 30 000 Kč, což není varianta pro nás.

Scribus

(zdroj obrázku: Lifewire)

Podle grafiků, kteří Scribus znají, má proti InDesignu tyto nevýhody:

- mnohem omezenější typografické možnosti
- těžkopádné a pomalejší uživatelské rozhraní
- špatná dokumentace a menší množství diskusních fór

- nepodporuje barvy Pantone
- neumí otevřít a upravit dokumenty InDesignu

Scribus je open-source software a existuje ve verzích pro Apple, Windows i Linux. Lze v něm vytvářet plnohodnotné dokumenty – a je zdarma. Podrobnější popis najdete zde.

Je to už program s celou řadou možných nastavení, takže bude chvíli trvat, než se s ním naučíte a práce se pro vás stane jednoduchou. Tutoriál (beze slov, takže není nutné umět anglicky), který ukazuje, jak vytvořit ve Scribusu brožuru s grafickými prvky, najdete zde.

Výroba knihy SAMODOMO – Váš průvodce výrobou vlastní knihy krok za krokem UPGRADE na v. 1.6

Mnohem delší a podrobnější (český) návod, ve skutečnosti natočenou přednášku, najdete na YouTube ve videu "Pirátské listy snadno a rychle: Pomohl Scribus".

Sadu několika českých návodů nabízí YouTube kanál Kursy.cz.

Celkem podrobný návod na videích najdete na této stránce, a samozřejmě i na stránce programu samotného.

Jediný kurz, který jsem našel na Udemy (EN), stojí 50 dolarů – to bych se asi rozmýšlel a nejdříve se pokusil ovládnout program bez něj, zvlášť když je těchto zdrojů tolik a další mi určitě vyskočí" při zadání konkrétního dotazu do Google.

Affinity Publisher

Tento program se objevil teprve nedávno, aby doplnil slibně se rozvíjející řadu alternativ k balíku od Adobe – aplikace Designer (vektorový editor) a Photo (bitmapový editor).

Něco o programu a jak se s ním pracuje najdete zde.

V případě Affinity Publisheru je to ale zatím podstatně horší, pokud jde o návody. Abyste jej ovládli (když nepočítám pracnou metodu pokus-omyl), budete angličtinu potřebovat. Ostatně, pouze v angličtině je zatím i pracovní prostředí. Nepochybuji, že za pár let bude situace jiná a pokud Publisher dokáže udržet krok a směr, bude tu návodů v češtině dost.

> Naštěstí, mnoho videotutoriálů je použitelných i pro neangličtináře – když vidíte na monitoru pohyb kursoru, odhadnete, na co uživatel kliká a dokážete to po něm zopakovat. Zkuste si to. Proto uvádím i návody v angličtině.

Toto jsou tutoriály přímo od Affinity, ale jsou specializované na jednotlivé nástroje a činnosti.

Ukázka založení dokumentu: Affinity Publisher Tutorial – How to setup a document Přehled uživatelského prostředí: Affinity Publisher Tutorial – User Interface Overview Vytvoření obálky pod 5 minut: Create a Cover in Under 5 Minutes

Jednorázová práce – obálka

Je možné, že vaše knížka je uvnitř pouze textová, takže jste si ji dokázali vysázet v obyčejném textovém editoru, ale chcete, aby měla barevnou obálku. Ať už z důvodů estetických nebo proto, že potřebujete výtisků víc a spíše než knihařství zvolíte digitální tiskárnu. Pro takový jednorázový job se vám asi nechce instalovat a učit se s nějakým poměrně složitým programem.

Určitě se ale obálka nesmí odfláknout, takže pokud umíte anglicky, přečtěte si nejdřív zdarma příručku Cover Design Secrets that Sell od Dereka Murphyho nebo mé blogy o knižní obálce, na které najdete odkazy na str. 36 tohoto eBooku.

K instalovanému software naštěstí existují alternativy, a online služby mají tu výhodu, že pokud neumíte anglicky, můžete si stránku nechat přeložit pomocí Google Překladače a i když jsou překlady občas divoké, většinou pochopíte, co se po vás chce:

V Adobe Spark lze obálku na knihu zhotovit online, ale ve verzi zdarma zbyde na obálce promo logo, což není u titulu knihy žádoucí.

U Boxshotu je zase na výběr ze šablon, které jsou vesměs jednoho typu – já bych si mezi nimi asi nevybral, ale je to otázka vkusu.

Na stránce PlaceIt! – stažení hotové práce tu stojí 8 USD – je dokonce video s návodem na jejich "Book Cover Maker", které váš postup může urychlit.

Vytvoření knižní obálky zdarma nabízí server Canva, kde mimochodem pohodlně vyrobíte i reklamy a hlavičky pro Facebook a nejrůznější bannery a pozvánky. Canvou se budu podrobněji zabývat v některém z dalších příspěvků.

Velmi pěkné, atraktivní, ale celkem drahé předhotovené obálky koupíte na thebookcoverdesigner.com.

Celkem draze vycházejí obálky i na 5 minutecovers. Na západě jsou to možná ceny obvyklé, ale jsem přesvědčen, že podobně dobrého výsledku lze dosáhnout i za nižší cenu, zvlášť, když se těmito obálkami inspirujete.

Nezaujala-li vás žádná z předchozích možností, mohli byste zkusit nechat si obálku zhotovit od někoho přes Fiverr.com. Kvalita pracovníků je tam kolísavá. Někdy vytáhnete perlu, někdy ne. Ale stojí to tak málo, že když to nevyjde napoprvé, zřejmě vás to nebude moc bolet, a nechcete-li se učit se žádným programem, alespoň bych to zkusil. Na druhou stranu, nečekejte, že se někdo za 5 USD přetrhne. Největší štěstí budete mít, když narazíte na někoho, kdo má vysoký standard a umí a i když to má za chvilku a nenadře se, výsledek je slušný. Pokud narazíte na někoho dobrého, budu rád, když ho nám ostatním doporučíte v komentářích pod článkem – pokud s ním samozřejmě nemáte plány na jeho zaměstnání na plný úvazek...

Shrnutí

Knihu bez obrázků lze vysázet v textovém editoru a obálku, chceme-li ji ,obrázkovou', pořídit přes Fiverr nebo koupit předpřipravenou a přizpůsobit si ji.

Máte-li Photoshop, třeba v práci, bohatě vám na vytvoření obálky stačí – na samém počátku své praxe jsem to nedělal jinak. Stojí-li vám to za čas a jste ochotni se učit, vyzkoušejte Scribus nebo Affinity.

Ale tisknete-li větší počet kusů, raději uvažujte o vydání v zakázkovém nakladatelství, kde se o všechno postarají a nebudete riskovat, že si nechtě pořídíte 1000 ks zmetků. Tím neříkám, že nemohou něco pokazit, ale pravděpodobnost je asi výrazně menší.

Všichni, kdo čtou tento blog, vám budou vděčni, pokud zde nasdílíte své zkušenosti s prací nebo pokusem o ni v jakémkoli programu, který zmiňuji. A znáte-li další, tak tuplem, rád to sem doplním! Díky!

Porad'te se s lidmi, kterým jde o to samé!

"Jak si vydat knihu a pak ji i prodat?"

video anotace e-shop distribuce obálka ^web kvalita knihy Zacílení skladování propagace

www.vydaniknihy.cz www.nakladatelstviklika.cz www.proverenykorektor.cz

JAK SI VYDAT KNIHU, **A PAK JI I PRODAT?**

Ve skupině najdete:

- Uzavřenou komunitu
- Každý týden živá vysílání **KAFE S NAKLADATELEM**
- Soutěže o hmotné ceny
- Soubory s radami a tipy
- Diskuse, pomoc s výběrem

DPC 347, Kč za 224, – Kč + poštovné

Vydej si vlastní KNIHU

Vydání knihy od A do Z pro autory, kteří neuspějí u ,tradičních' nakladatelství a propagace knih pro všechny, kteří chtějí zlepšit prodeje svých knih.

V knize se dozvíte:

- jak svůj text dovést k dokonalosti a jak si ověřit, že píšete dobře
- že se kniha dá vydat i bez obětování vlastních úspor a jak to provést
- kdy vydávat na vlastní pěst a kdy si raději najít zpracovatele (a jak ho hledat)
- vše o knize, jejích náležitostech i povinných údajích a kam v knize patří
- jak knihu dostat do knihkupectví a e-shopů
- co by měl znát knižní grafik a jak pro knihu připravit ilustrace
- jak udělat obálku, která přitáhne pozornost a kde najít vhodné obrázky
- jak stanovit cenu knihy a za jakou cenu se bude reálně prodávat
- jak docílit toho, aby se vám vrátily vložené prostředky

https://kniha.vydaniknihy.cz/

jen za 224,- Kč a se vzorníkem ofsetových papírů ZDARMA

Chcete mít vydání bez starostí? Vidět svou knihu v obchodech a ze zisku dostávat 90 %? Vydejte knihu v nakladatelství KLIKA!

- o vydávání knih nemusíte předem vědět vůbec nic
- vydáme vám cokoli kromě účelové esoteriky a pavěd
- kalkulace zdarma
- přidělíme ISBN, připravíme podklady pro tisk
- pravidelně vyhledáváme dobré a levné tiskárny
- nad všemi pracemi máte plnou kontrolu
- zařídíme distribuci až na pulty obchodů
- uděláme vám 3D model a prezentaci knihy
- naučíme vás knihu propagovat a poradíme s prodejem
- za prodané knihy vám budeme zasílat 90 % ze zisku

Co říkají o vydání u nakladatelství KLIKA autoři, kteří to zažili?

Jaké dokážeme vytvořit obálky, když nemáte žádnou připravenou?

Jak vydání knihy u nás probíhá?

Nejčastější otázky autorů

RODINNI

matka & svnové

Chcete se poradit? Zavolejte mi na 603 742 006 nebo napište na jiri@jirinosek.cz.

www.nakladatelstviklika.cz

Hledáte korektora? Neriskujte, že narazíte na amatéra!

(A je jich hodně... Přes 50 % náš test nezvládlo.)

Korektory jsme pro vás otestovali.

Zde najdete **opravdové profíky** na jednom místě.

Nejlepší poličkou pro knihu s chybami je TŘÍDĚNÝ ODPAD!

www.proverenykorektor.cz

eBook Český knižní trh

O fungování českého knižního trhu a funkcích jednotlivých článků řetězce autor – nakladatelství – tiskárna - distributor - knihkupec.

Vhodné pro každého, kdo se chystá prodávat knihu v knižní síti nebo se v ní chce zorientovat.

eBook <u>Už nechci psát do šuplíku</u>

Jste začínající autor? Tento eBook Vám poskytne vodítka a předestře možnosti, které máte: Jakým způsobem knihu naplánovat a vydat, v jakém množství, jak knihu dostat na pulty knihkupectví, jaké zvolit nakladatelství nebo kde vzít na vydání knihy peníze.

eBook Jak prodávat knihu

Jste začínající autor? Tento eBook vám poskytne vodítka a předestře možnosti, které máte: Jakým způsobem knihu naplánovat a vydat, v jakém množství, jak knihu dostat na pulty knihkupectví, jaké zvolit nakladatelství nebo kde vzít na vydání knihy peníze.

